# دافغانستان جمهوریت

## دعدلیې وزارت

# رسمي جریده

شمار ۵ پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

# قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه

دافغانستان دجمهوریت
داساسی قانون د توشیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتې داتمې او نهمې نیټې تاریخي لویه جرگه چې دکابل په ښارکې جوړه شوه د افغانستان د جمهوریت اساسي قانون یې په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه څلویښتو مادو کې د تر ټولو مهمې ملي وثیقې په توگه تصویب کړ.

دهغه واک سره سم چې اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چې دتصویب له نیټې څخه نافذ شوی دی، دسولې اوهوساینې دتأمین، دملي روغې جوړې دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغۍ اودگران افغانستان دپرمختگ په خاطر توشیح اواعلاموم.

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر۱۳۶۶

درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید.

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش، تحقق کامل مشی مصالحه ملی، سعادت مردم وترقی افغانستان‌عزیز توشیح واعلام میدارم.

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

## دافغانستان جمهوریت
## دجمهور رئیس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نیټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسی قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلو نهه خلویښتمی مادی د دویمی فقری دحکم له مخی په اساسی قانون کی تعدیلات چی د یارلس سوه نهه شپیتم کال دجوزا د میاشتی په اوومه او اتمه نیټه دلویی جرگی د تصویب له تاریخ څخه نافذ دی د افغانستان دخلکو دتاریخی ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کی دسولی اوآرامی دتامین اودملی روغی جوړی دکلاری دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغی او د افغانستان دترقی په خاطر توشیح اواعلاموم.

نجیب الله

دافغانستان جمهور رئیس

## فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤).

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانستان، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم.

نجیب الله

رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمي جريده

## فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسياسي نظام اساسونه
دويم فصل
دټولنيز ـ اقتصادي نظام
اساسونه
دريم فصل
داتباعو تابعيت ، اساسي
حقوق ، آزادي اومکلفيتونه
څلورم فصل
لويه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئيس
شپږم فصل
ملي شورا
اووم فصل
د وزيرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالي
لسم فصل
د اساسي قانون شورا
يوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرني سياست
ديارلسم فصل
متفرقه حکمونه

## فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم خارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمي جريده

## بسم الله الرحمن الرحیم

زمونږ د گران هیواد افغانستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت ملی یووالی، د موکراسی او ټولنیزی ترقی په خاطر زمونږ د زړه‌ورو خلکو له اندوالو مبارزو څخه ډک دی.

په اوسنی پړاو کی دافغانستان جمهوری دولت دملی، سیاسی او هیواد پالو ځواکونو پر ملاتړ متکی د ملی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه امله د هغو تاریخی بدلونونو په پام کی نیولو سره چی زمونږ په هیواد او معاصره نړی کی را منځته شوی دی، داسلام د سپیڅلی دین داساساتو په پیروی، د هیوادد تاریخ او فرهنگ پربنا د افغانی غوره دودونو او شعایرو په پام کی نیولو سره، دمشروطیت د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته په درناوی او د ملگرو ملتونو د منشور او دبشر د حقوقو د نړیوالی اعلامیی سره په سمون کي:

## بسم‌الله الرحمن الرحیم

تاریخ پر افتخار وطن محبوب ما افغانستان مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما به خاطر استقلال، تمامیت ارضی حاکمیت ملی، و حدت ملی دموکراسی وترقی اجتماعی می باشد.

در مرحله کنونی، دولت جمهوری افغانستان متکی بر حمایت نیروهای ملی سیاسی ووطن دوست سیاست مصالحه ملی را فعالانه به پیش می برد.

بنا برین، با نظر داشت تحولات تاریخیی که در میهن ما و جهان معاصر رونما گردیده است، با پیروی از اساسات دین مقدس اسلام بارعایت سنن وشعایر پسندیده افغانی، مبتنی بر حقایق تاریخ و فرهنگ کشور، با احترام به مواریث ارزنده نهضت مشروطیت ودر مطابقت با منشور ملل متحد واعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

ـ دخپلواکی دساتنی ، د
زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
ـ سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .
ـ د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
ـ دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی،ټولنیزی،وادی اودخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
ـ په بین المللی ډګر کـی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
ـ دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پو خـی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .
مونږ دیوزرو دری سوه نهه شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغا نستان د خلکو استازیو،
د ۱۳٦٦ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جر ګی له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلونهه خلو یښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

ـ حفظ استقلا ل، دفا ع ا ز
تما میت ار ضی و تحکیم
حا کمیت ملی.
ـ دستیا بی به صلح سراسری
وتعمیق و حد ت ملی.
ـ تامین عدالت ودمو کراسی
ـ اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح
زندگی مردم .
ـ افزا یش نقش و اعتبا رکشور
در عر صه بین المللی
ـ ایجاد شرا یط مساعد به خاطر
تثبیت مو قف حقوقی و بـی
طر فی دا یمی افغا نستا ن و
غیر نظامی شدن آن .
ما نما ینده گا ن مـردم
افغا نستا ن در لو یه جر گـه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اسا سی مصو ب
لـو یـه جر گه مورخ نهم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را کـه دارای
سیزده فصل ویک صدوچهل ونه

وثیقی په توګه په لاندې ډول تعدیل کړ :

## لومړی فصل

## دسیاسی نظام اساسونه

**لومړی ماده:**

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی او اسلامی دولت دی او پرخپل ټول قلمرو باندې دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکو پوری اړه لري . خلك ملی حاکمیت دلویې جرګی او ملی شورا په واسطه عملی کوي .

**دویمه ماده :**

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

**دریمه ماده :**

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی ، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی او په خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلا تعدیل نمودیم .

## فصل اول

## اساسات نظام سیاسی

**مادهٔ اول:**

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

**ماده دوم:**

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

**ماده سوم :**

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library



پوځي اډو جوړيدوته اجازه نه ورکوي .

**خلورمه ماده :**

له خپلواکۍ ، ملي حاکميت او ځمکني بشپړتيا څخه دفاع د دولت د اساسي دندو له جملې څخه ده.

دولت د هيواد امنيت او دفاعي قابليت تامينوي او وسله وال پوځ سمبالوي .

**پنځمه ماده :**

د سياسي گوندونو تعدد دافغانستان جمهوريت د سياسي سيستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوريت کی سياسي گوندونه په دی شرط چي مرامنامه ،اساسنامه او فعاليت يې دهيواد داساسي قانون او قوانينو مغايرنه وي ، جوړيدلی شي

دسياسي گوند تشکيلات او مالي منابع نشي کيدلای چي غير علني وي .

هغه گوند چي د قانون د حکمونو سره سم جوړ يږي، له قانوني مجوزه پرته ړنگيدلای نه شي .

قاضيان او څارنوالان نه شي کولای چي ددندي د

خارجي رادر قلمرو خود اجازه نمي دهد.

**ماده چهارم :**

دفاع از استقلال ، حاکميت ملي وتماميت ارضي از جمله وظايف اساسي دولت است.

دولت امنيت وقابليت دفاعي کشور را تامين وقواي مسلح راتجهيز مي نمايد .

**مادۀ پنجم:**

تعدد احزاب سياسي اساس سيستم سياسي جمهوري افغانستان ميباشد.

در جمهوري افغانستان احزاب سياسي مشروط براين که مرامنامه ، اساسنامه و فعاليت آنها مغاير احکام قانون اساسي و قوانين کشور نباشد تشکيل شده مي توانند .

تشکيلات و منابع مالي حزب سياسي غير علني بوده نميتواند .

حزبي که مطابق احکام قانون تشکيل ميشود، بدون مجوز قانوني منحل شده نميتواند .

قضات وخارنوالان نمي توانند در مدت تصدي وظيفه

(c) ketabton.com: The Digital Library



تصدی په موده کی دسیاسی
گوند غړیتوب و لری .

**شپږمه ماده:**

دغه ماده لغوه شوه .

**اوومه ماده :**

دافغانستا ن په جمهوریت
کی د ټولنیزو ساز مانونو
جوړیدل د قانون سره سم
مجاز دی .

**اتمه ماده :**

د هیواد دملی ژبو له
جملی شخه پښتو اودری رسمی
ژبی دی .

**نهمه ماده :**

دافغانستان جمهوریت
دولتی نښان دغنمو دوږو په
مینځ کی پر زرغو ن متن
باندی درا ختو نکی لمر ، د
محراب او منبر د تصویر او
ددری رنگه توری ، سری ا و
زرغونی پټی لرونکی دی..

**لسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت
دولتی بیرغ دری رنگه لری
چی دتورو ، سرو او زرغونو
ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته
ته‌په افقی توگه په برابره
اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخونو
دپورتنی برخی په ربع کی د

عضویت حز ب سیا سی را
داشته با شند .

**ماده ششم**

این ماده لغو گردید .

**مادۀ هفتم:**

تشکیل ساز ما نها ی
اجتما عی در جمهو ری افغا_
نستا ن طبق قا نو ن مجاز
است .

**ماده هشتم :**

ازجمله زبانهای ملی کشور
پشتو ودری زبانهای رسمی
میباشد .

**مادۀ نهم:**

نشا ن دو لتی جمهو ر ی
افغا نستا ن دا را ی تصو یر
آفتا ب در حا لطلو ع،محراب
ومنبر در متن سبز محاط
با خوشه گندم و فیته دا رای
سه رنگ سیا ه، سر خ و
سبز می با شد .

**ماده دهم:**

بیرق دولتی جمهوری
افغانستان دارای‌سه رنگ
میباشد که به شکل قطعات
سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به
پایین به صورت افقی به
اندازه مساوی واقع شده
است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

**هغه دلرګی خواته ، دافغانستان** دجمهوریت دولتـی نښان ته **ځای ورکړ شوی دی.**
دبیرغ اوږدوالی د هغــــه **دسور په نسبت دوه برابره دی.**

**یوولسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریـت **پایتخت** دکابل ښار دی.

**دوولسمه ماده :**

دغه ماده لغوه شوه .

**دویم فصل**

**دټولنیز ،اقتصادی**

**نظام اساسونه**

**دیارلسمه ماده :**

د افغانستان جمهوریـــت **کثیرالملیت هیواد دی.**

دولت دسیاسی، اقتصادی، **ټولنیزی** او **فرهنګی** برابری **اوله ټولنیـــز** ، اقتصادی او **فرهنګی** پلـوه د وروستـــــه **پاتو** سیمو د ګـړندی ودی او **پــــرمختـک** د تـأمین پــــه **منظور** د هیواد د ټــو لــو **ملیتونو** ، **قومونو** او قبایلـو ترمینځ د تفاهم ، دوستی او **همکاری** د هر اړخیـزی ودی **سیاست** تعقیبوی.

**دو لت په** تدریج سره د **ملی** ځانګـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به آن، نشان دولتی جمهور ی افغا نستان قرار دارد .
طـول بیرق نسبت به عرض آن دو چند میبا شد .

**ماده یازد هم :**

پایتخت جمهوری‌افغانستان شهر کابل است .

**ماده دوازدهم:**

این ماده لغو گردید .

**فصل دوم**

**اساسات نظام اجتماعی**

**اقتصادی**

**ماده سیزدهم :**

جمهوری افغا نستان‌کشور کثیر الملیت است .

دولت سیاست رشد همه جانبه تفاهم ، دوستـــــی و همکاری همه ملیتها، اقوام و قبایل کشور رابه منظـور تأمین برا بری سیا سـی اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی رشد وانکشاف سریعترمناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب می‌کند .

دولت زمینه ایجاد واحـد های اداری رابر مبنـــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولوزمینه برابروی.

**څوارلسمه ماده :**

دولت د خلکو د فرهنگ ، ژبی او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبی ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

**پنځلسمه ماده :**

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

**شپاړسمه ماده :**

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

**ماده چهار دهم :**

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده‌میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

**ماده پانزدهم :**

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

**ماده شانزد هم :**

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

**اووه لسمه ماده :**

دولت داستوګنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

**اتلسمه ماده :**

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

**نولسمه ماده :**

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

**دولت** د قانونی ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوی .**

**ماده هفدهم :**

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

**ماده هژدهم :**

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

**ماده نزدهم :**

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصوصی، شخصی و ملکیت‌ساز**ما نهای سیا سی و اجتما**عی وجود دا رد.

**ملکیت از تعر ض مصون است .**

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

# زړښتي جرګه

**شلمه ماده :**

دافغانستا ن په جمهوریت کی تر ز مکی لاندی منابـع، ځنګلونه څړ ځایونه ،کانو نـه، دانرژی اساسی زیر مـی ، تاریخی آبدات ، دراډیـــو ـ تلویزیون تاسیسا ت ، مخا ـ براتی تاسیسا ت ، ستربندونه او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت ملکیت دی .

له ځنګلونو،څړ ځا یو نو، دانرژی له زیر مو او کانونو څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی وسایلو درانیو لو او خرڅلاو په غرض د خصوصی برخـی پانګه اچول د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی ددولتی بانکونو ، بیمی او هوایی ترانسپورت تر څنګـه د مختلطو سهامی بانکونـو ، بیمی او هوایی ترانسپـورت اود خصوصی اومختلط زمکنی ترانسپورت جوړیدل د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی د موسساتو د نماینده ګیـــو فعالیت د قانون سـره سـم مجاز دی .

**مادهٔ بیستم:**

**در جمهوری افغا نستان منا بع زیـــــر زمینی ، جنګلـــها**
چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت تا ریخی تا سیسا ت راد یو تلویزیون ، تا سیسات مخا ـ برا تی بند ها ی بز ر ګ بنا در و خطو ط موا صلا تی از جمله ملکیت ها ی دو لت می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش خصو صی جهـت استفاده از جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع انرژی ، معادن وخریدوفروش و سا یل مخا بـــرا تـی، طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن در کنا ر با نکها بیمه و ترا ـ نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد با نکها ی سها می ،بیمه و ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط و ترانسپورت‌زمینی خصوصی ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان فعا لیت نما یند ه ګی بانکها و مو سسا ت بیمه خا رجـی **طبق قانون مجاز است .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

**یوویشتمه ماده :**

دولت د کوپراتیفـــونو
دپیا وړتیا او پراختیا په‌کـار
کی مرسته کوی اوپه هغوکی
دخلکو د خپلی خوښی بر خه
اخیستنه هڅوی.

**دوه ویشتمه ماده:**

دولت د کسبگرو انفـرادی
فعالیتونه او په صنفی اتحادیو
او کوپراتیفونو کی د هغو ی
دخپلی خوښی بر خه اخیستنه
هڅوی او حمایت یی کـوی ،
دکسبگرو دحرفوی مهـا رت‌د
سطحی د لوړتیا ، د کـــار د
وسایلو ، د اومو موادو دتامین
اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو
په کار کی هر اړخیزی مرستی
کوی.

**درویشتمه ماده :**

دولت د کرنی داحیـــا او
پرمختیا په مقصد له کروند-
گرو او زمکه والو سره‌متممی
مرستی کوی اودکرنی اومیکانیزه
مختلطـــــــو او خصـو صی
فار مونو په جوړولو او دنویو
او شاړو زمکو په آبادولو کی
اغیزمنه مرسته کوی .

**خلرویشتمه ماده :**

دولت دکوچیانو اومالدارانو

**ماده بیست‌و یکم :**

دولت در امر تقویـــه و
گسترش کو پرا تیف هــا
مساعدت کرده ، اشتـــراک
داو طلبا نه مـردم را در آن
تشویق می کند .

**ماده بیست ودوم :**

دولت فعالیت های انفرادی
پیشه وران و شر کـــت
داوطلبانه آنها را در اتحادیه
های صنفی و کوپراتیف هـــا
تشویق وحما یه نموده درامر
ارتقای سطح مهارت حرفوی
پیشه وران ، تامین وسایل
کار، مواد خام و فرو شـــ
محصو لات شان کمـــــک
های همه جانبه مبذول مـی
دارد .

**مادهٔ بیست و سو م:**

دو لت به منظور احیا و
انکشاف زراعت، کمک هـای
متمم زرا عتی را به دهقا نان
وزمین دا را ن انجا م میدهد
ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی
ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی
و آبا دی زمین های بکرو بایر
مسا عد ت مو ثر می نما ید .

**مادهٔ بیستو چهارم :**

دولت برای کوچیـــان و

(c) ketabton.com: The Digital Library



د پاره له څه ځایونو څخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوی.

**پنځه ویشتمه ماده :**

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانگی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداگری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانگه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره گټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانگی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کو ی اود مالی ، کریدتی، گمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتو ر گټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادیاجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

**ماده بیستو پنجم :**

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون تشویق وحما یه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمر کی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library



**شپږ ویشتمه ماده:**

دغه ماده لغوه شوه .

**اووه ویشتمه ماده :**

دولت د ملي اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هخوی.

**اته ویشتمه ماده :**

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نماینده گیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

**نهه ویشتمه ماده :**

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

**دیرشمه ماده :**

استملاك یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

**مادهٔ بیست‌و ششم:**

این ماده لغو گردید .

**مادهٔ بیست‌و هفتم:**

**دو لت به منظور رشد** اقتصاد ملی سر ما یه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان طبق قانون**تشویق می نماید .**

**ماده بیست‌و هشتم :**

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

**ماده بیست و نهم :**

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

**ماده سی ام :**

استملاك طبق قانون‌تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library



دملکيت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمي له پريکړي پرته جايزه نه ده.

**يوديرشمه ماده :**

د افغانستان په جمهوريت کي دقانون او ټولنيز عدالت پر اساس د ماليي او محصول معيارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کيږي .

**دوه ديرشمه ماده :**

دولت د طبيعت ، طبيعي شتمنيو د ساتني اوله طبيعي زيرمو څخه د معقولي استفادي ، د ژوندانه د چاپيريال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړيدو د مخنيوي او د ځاروي اوبوټو د نسل دساتني او پايښت په مقصد لازم تدبيرونه نيسي او عملي کوي يي .

**دريم فصل**

**داتباعو تابعيت ،اساسي حقوق، آزادي اوه‌کلفيتونه**

**دري ديرشمه ماده :**

د افغانستان د جمهوريت تابعيت د ټولو اتباعو د پاره برابر او يوشان دي.

دتابعيت ترلاسه‌کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوري

مصادره ملکيت بدون حکم قانون و فيصله محکمه جا يز نيست .

**ماده سي ويکم:**

در جمهوري افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعي معيار ها، اندازه و انواع ماليه و محصول تعين مي گردد .

**ماده سي ودوم :**

دولت به منظورحفظ طبيعت. ثروتهاي طبيعي و استفاده معقول از منابع طبيعي ، بهبود محيط زيست ، جلو گيري از آلوده گي آب و هوا، حفظ وابقاي عالم حيوانات ونباتات تدابير لازم اتخاذ وعملي مي کند.

**فصل سوم**

**تابعيت ،حقوق،آزاديهاومکلفيت هاي اساسي اتباع**

**ماده سي وسوم:**

تابعيت جمهوري افغانستان براي تمام اتباع مساوي و يکسان است .

حصول واز دست دادن تابعيت وساير مسايل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمي جريده

مربوطي مسالي د قانون سره سمي تنظيميږي .

هر شخص چي دقانون سره سم د افغانستان دجمهوريت تابعيت لري ، افغان بلل کيږي.

**خلور ديرشمه ماده :**

دافغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك پههيواد کي دننه او يا له هيوادهبهرته نه تبعيديږي .

**پنځه ديرشمه ماده :**

د افغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك بهر نی دولت ته نه ورتسليمول کيږي .

**شپږ ديرشمه ماده :**

د افغانستان د جمهوريت اتباع له هيواده بهر د دولت ترحمايت لاندي دي.
دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، په بهرکي دميشته افغانانو اړيکي دهيواد سره ټينګوی او هيواد ته دهغوی دراستنيدو پهمقصد مرسته کوی.

**اووه ديرشمه ماده :**

د افغانستان جمهوريت په هيواد کی د ميشتو بهرنيو اتباعو اوبی تابعيته اشخاصو

آن توسط قانون تنظيم مي گردد .
هر شخصيكه تابعيت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان ناميده ميشود .

**ماده سی و چهارم :**

هيچ يك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو يا خارج كشور تبعيد نمی شود .

**ماده سی و پنجم :**

هيچ يك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجي تسليم داده نميشود .

**ماده سیو ششم :**

اتباع جمهوری افغانستان در خارج كشور تحتحمايت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع كرده رابطه افغانهای مقيم خارج رابا كشور تحكيم می بخشد و به منظور باز گشت آنها بوطن مساعدت می كند .

**ماده سی وهفتم :**

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمي جريده

حقوق او آزادي دقانون سره سم تضمينوي ، هغوي مكلف دي چې د افغانستان د جمهوريت اساسي قانون او قوانين رعايت كړي .

**اته ديرشمه ماده :**

د افغانستان د جمهوريت اتباع ، ښځه وي كه نر دمليت ، نژاد ، ژبې ، قبيلې، دين، مذهب، سياسي عقيدې، زده كړې ، شغل ، نسب، ټولنيز دريځ، د اوسيدو او اقامت دځاى له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندې برابر حقوق اومكلفيتونه لري.

داتباعو د حقوقواومكلفيتونو په نسبت دهر ډول غيرقانوني امتياز ټاكل اويا توپيرممنوع دى .

**نهه ديرشمه ماده :**

ژوند د انسان طبيعي حق دى. هيڅوك له قانوني مجوزه پرته لەدغه حقڅخه نه بې بر خي كيږي .

**څلويښتمه ماده :**

د افغانستان په جمهوريت كې دټولو مسلمانانو د پاره د ديني او مذهبي مناسكو دتر سره كولو آزادي تضمينيږي .

تابعيت مقيم افغا نستان را طبق قانون تضمين مى كند . آنها مكلف اند قا نون اساسى وقوا نين جمهورى افغا نستان را رعايت كنند .

**ماده سى و هشتم:**

اتباع جمهورى افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات مليت، نژاد ، لسان ، قبيله ، دين ، مذهب، عقيده سياسى ، تحصيل، شغل ، نسب، دارايى، موقف اجتماعى، محل سكو نت واقا مت در برابر قانون داراى حقوق ومكلفيت هاى مساوى مى باشند .

تعيين هر نوع امتياز غير قانونى ويا تبعيض نسبت به حقوق و مكلفيت هاى اتباع ممنوع است .

**ماده سى و نهم :**

زنده گى حق طبيعى انسا ن است هيچ كس بدون مجوز قانونى ازين حق محروم نمى گردد .

**ماده چهلم :**

در جمهورى افغا نستان آزادى اجراى مناسك دينى و مذهبى براى تمام مسلما نان تضمين مى گردد .

دنورو اديانو پيروان دخپلو مذهبي مراسمو په ترسره کولو کې آزاد دي .

هيڅوك نه شي کولای چې د ملي ضد او وګړنيز ضد تبليغاتو ، دښمنۍ د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوريت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دين څخه ناوړه استفاده وکړي.

**يو څلو يښتمه ماده :**

**آزادي دانسا ن طبيعي حق دی .**دغه حق د نوروله‌آزادی **او له عا مه ګټو پر ته چې دقانون په وسيله تنظيميږ ی حدود نه‌لري .**

**آزادی او انسا نی کرامت** له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

**دګمي برائت اصلي حا لت دی . تورن تر هغه و خته‌پوری چې د محکمې په قطعي حکم** محکوم شوی نه وی بی ګناه **ګڼل کيږی .**

هيڅ عمل جرم نه‌شي‌بلل کيدای مګر دقانون‌دحکمونو سره سم .

هيڅوك نيول کيدلای اود جرم په کولو تورن کيدلای نه

پيروان ساير اديان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هيچ شخص نمی توا ند به منظور تبليغات ضد ملی وضد مردمی ، ايجاد دشمنی‌وار تکاب ساير اعمال خلاف منافع جمهوری افغا نستان از دين سو ء استفاده کند .

**ماده چهل و يکم :**

آزادی حق طبيعی انسا ن است اين حق جز آزادی **ديگران و منا فع عا مه که** توسط قانون تنظيم ميگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمايت می‌کنند .

برا ئت ذمه حالت اصليست متهم تا زما نی‌که به حکم قطعی محکمه محکوم نشده بيگناه شنا خته می شود .

هيچ عملی رانميتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هيچکس رانميتوا ن‌گرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library



شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

**هیخوک تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی پهاستیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.**

**هیخوک مجا زا ت کید لای** نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کړی یی دی .**

**جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوک نه مجازات کیږی .**

**تورن حق لری چی په خپله** اویا دمدافع وکیل په واسطه **له ځانه دفا ع و کړی .**

**دوه څلویښتمه ماده :**

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا څـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

**ومتهم به ار تکاب جرم نمـود** مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نـــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ارتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

**ماده چهل ودوم:**

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library



که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

**دری څلویښتمه ماده :**

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

**څلور څلویښتمه ماده :**

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی

هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت،اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ،یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

**ماده چهل وسوم:**

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

**ماده چهل وچهارم :**

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library



**پنځه څلو یښتمه ماده :**

**دافغا نستا ن په جمهوریت** کی‌د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محر میت تضمینیږی.

**هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شی کولای چی دقا نون له حکمه پرته دتیلفونی** اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

**شپږ څلویښتمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگـانونو تولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پ ه‌وخت کی په غیر قانونی توگـه زیانمـن کیږی ، دزیان د جبران حـق لری. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالی د قانـون پـه واسطه تنظیمیږی .

**اووه څلویښتمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لری چـی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژونـد او دچارو پـه اداره کی پـه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلی.

**اته څلویښتمه مده :**

د افغانستان د جمهوریـت

**ماده چهل و پنجم :**

**در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره** های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های تیلفونی** ، تیلگرافی‌ومکاـ تیب اقدام ورزد .

**ماده چهل‌و ششم :**

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازـ مانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفـــه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

**ماده چهل و هفتم :**

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

**ماده چهل‌و هشتم :**

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library



اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لري. له دغه حق څخه داستفادې شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږي.

**نهه څلویښتمه ماده:**

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادۍ حق لري.

اتباع کولای شي چې له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهي او لیکلي توګه دقانون سره سمه استفاده وکړي.

له خپرېدو څخه مخکې د مطبوعاتو سانسور جوازنه لري.

**پنځوسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لري.

**یوپنځوسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادي او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنې حق لري.

دولتي ارګانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دي چې شکایتونه ، غوښتنې او انتقادونه په هغه موده کې چې قانون ټاکلې

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می‌گردد.

**ماده چهل و نهم :**

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد .

**ماده پنجاهم :**

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

**ماده پنجاه ویکم :**

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library



ده وخیږی او لازم اجراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیب ممنوع دی.

**دوه پنځوسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانه او پرمختللو قوانینو د وضع کولو اوتطبیق له لاری له دغه حق‌څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

**دری پنځوسمه ماده :**

داجباری کارتحمیل منعه دی. دجنگ، طبیعی آفتونو په حالت او په نورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

**څلور پنځو سمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سره د تخصصی ځانگی له مخی د دولتی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقاد ممنوع است .

**ماده پنجاه ودوم :**

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای استفاده اتباع از ین حق مساعد می سازد .

**ماده پنجاه وسوم :**

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجباری در حالت جنگ ، آفات طبیعی وسایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد .

**ماده پنجاه وچهارم :**

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

**پنځه پنځو سمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی تیاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

**شپږ پنځوسمه ماده :**

دافغانستا ن جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوا دی له منځه وړلو، د متوازنی ښوونی او روزنی د تعمیم، په مورنی ژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمو میزده کړو د تدریجی پراختیا اود ملی کادرونو د روزنی دپاره دلوړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

**دافغانستا ن په جمهوریت**

**ماده پنجاه و پنجم :**

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین ساعات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفریحات سالم را مساعد می سازد .

**ماده پنجاه وششم :**

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آموزش را یگان می باشند

**دولت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان مادری ، تامین تعلیمات ابتدائی اجباری ،گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیکی حرفوی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلات عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدابیرلازم اتخاذ می کند .**

**در جمهوری افغانستان**

کی د خصوصی سکتور او بهرنیو اشخاصو لهخوا د تعلیمی او تحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

**اووه پنځوسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

**اته پنځوسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد موسسات تعلیمی و تحصیلی توسط سکتور خصوصی واشخاص خارجی طبق قانون مجاز است .

**ماده پنجاه و هفتم :**

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق صحت و تامینات اجتماعی می باشند . دولت از طریق توسعه همه جانبه و متوازن سیستم خدمات طبی سراسری ملی ، توسعه شفاخانه ها ، مراکز صحی پرورش دوکتوران طب وکارمندان خدمات طبی، جلوگیری از امراض همگانی ، توسعه خدمات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات طبی خصوصی ، بهبود تأمینات مادی برای کهنسالان، معلولین جنگ وکار وباز ماندگان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

**ماده پنجاه و هشتم :**

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میباشند.

دولت پیشرفت منظم علم

(c) ketabton.com: The Digital Library



کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

**نهه پنځوسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

**شپیتمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مخترعان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

**ماده پنجاه ونهم :**

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

**ماده شصتم :**

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمي جريده

**يو شپيتمه ماده :**

د افغانستان د جمهوريت هر تبعه مكلف دى چې د افغانستان د جمهوريت اساسي قانون او قوانين رعايت كړي .

دقانون له حكمونو څخه بې خبري عذرنه ګڼل كيږي .

**دوه شپيتمه ماده :**

د افغانستان د جمهوريت اتباع او بهرني وګړي مكلف دي چې دولت ته د قانون سره سمه ماليه او محصول وركړي .

**دري شپيتمه ماده :**

له هيواد خپلواكي ، ملي حاكميت او د هيوادله زمكني بشپړ تيا څخه دفاع د افغانستان د جمهوريت د اتباعو له وياړه ډك مكلفيت دى .

په وسله وال پوځ كې دخدمت شرايط د قانون د حكمونو سره سم تنظيميږي .

**څلور شپيتمه ماده :**

دولت داتباعو له اساسي حقوقو او آزاديو څخه د استفادي او د مكلفيتونو د تر سره كولو د پاره لازم شرايط برابروي .

هيڅوك حق نه لري چې په

**ماده شصت ويكم:**

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مكلف است قانون اساسی و و قوانين جمهوری افغانستان را رعايت كند.

بی خبری از احكام قانو ن عذرپنداشته نميشود .

**ماده، شصت ودوم :**

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مكلف اندبه دولت طبق قا نون ما ليه‌و محصول بپر دازند .

**ماده شصت وسوم :**

دفاع از وطن ، استقلال، حاكميت ملی و تما ميت‌ارضی كشور مكلفيت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان ميباشد.

شرايط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احكام قانون تنظيم ميگردد .

**ماده شصت‌و چهارم :**

دولت شرايط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مكلفيت های اتباع فراهم ميسازد .

هيچ‌كس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library



قانون کی له مندرجو حقوقو
او آزادیو څخه دعامه گټــو
پرخلاف اودنوروااتباعو دحقوقو
او آزادیو په زیان استفــاده
وکړی .

### څلورم فصل

### لویه جرگه

**پنځه شپیتمه ماده :**

لویه جرگه دملی او تاریخی
دودونو له مخی ، د افغانستان
دخلکو دارادی تر ټولو لوړه
ښکارندویه ده.

**شپږ شپیتمه ماده :**

لویه جرگه له دغه کسانــو
څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهــور رئیس او د
جمهور رئیس مرستیا لا ن ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم
مرستیالان او د وزیرانودشورا
غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د
قاضی القضات مرستیا لان .

۵ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا
رئیس .

۷ ـ دو لایتونو دشورا گانو
رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په
ولسی جر گه کی د هغــو

حقوق و آزادی های مندرج در
قانون علیه منافع عا مـــه
وبه ضرر حقوق و آزادی های
سایر اتباع استفا ده نماید .

### فصل چهارم

### لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق به سنن
ملی وتاریخی عالیترین مظهر
اراده مردم افغا نستان می
باشد.

**ماده شصت وششم :**

لویه جرگه متشکل است از:

**۱ـ رئیس جمهور ومعاونان
رئیس جمهور**

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معا ونـان
**صدر اعظم واعضای شـورای
وزیران ،**

**٤ـ قاضی القضات ومعاونان
قاضی القضات،**

**۵ـ لوی خارنوال ،**

**٦ـ رئیس شورای قا نون
اساسی،**

۷ـ روسای شورا های ولا-
**یات،**

**۸ـ از هر ولایت بتعــداد
وکلای آنها در ولسی جر گه**

(c) ketabton.com: The Digital Library



دو کیلانو په شمیر ، د خلکو
په انتخاب د عمو می، برابری،
آزا د ی ، سری او مستقیمی
رایی اخیستنی له لاری .

۹ ـ دسیاسی ، علمـــی ،
فرهنگی ،تولنیزو او روحانی
شخصیتو نو له جملی څخــه
حداکثر پنځوس تنه چـــی د
جمهور رئیس په واسطه ټاکل
کیږی .

**اووه شپیتمه ماده :**

لویه جرگه دغه واکونـــه
لری :

۱ـ د اساسی قانون تصویب
او تعدیل .

۲ـ دجمهور رئیس انتخاب
او د دغه داستعفا منل .

۳ـ د جگړی او متارکی لـــه
اعلان سره موافقت .

٤ـ دهغو خورا مهمو مسالو
په باره کی د تصمیم نیــو ل
چی د هیواد په بر خلیـــــک
پوری اړه لری .

**اته شپیتمه ماده :**

له هغو حالاتو پرته چی په
دغـــه اساسی قانـــون کـــی
بل ډول اټکــــل شوی وی ،
لویه جرگه د جمهور رئیس په
واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را
یگیری عمومی ، مساوی، آزاد،
**سری ومستقیم**

**۹ـحد اکثر پنجاه نفر از
جمله شخصیت های سیا سی
علمی فر هنگی ،اجتما عـــی
ورو حانی که تو سط رئیس
جمهور تعیین میشو ند.**

**ماده شصت و هفتم :**

لویه جر گه دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

۱ـ تصویب وتعدیل قانون
اساسی ،

۲ـ انتخاب‌وقبول استعفای
رئیس جمهور ،

۳ـ موافقت به اعـــلا ن
جنگ ومتار که .

٤ـ اتخاذ تصمیم در مورد
مهمترین مسا یلیکه به سرـ
نوشت کشور ار تباط می
گیرد .

**ماده شصت و هشتم :**

به‌استثنای حالا تیکه درین
قانون اساسی طور دیگــــر
پیشبینی شده باشد لویــه
جرگه توسط رئیسس جمهـور

کیږی او د هغی غونډې د جمهور رئیس او یابل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

**نهه شپیتمه ماده :**

د ولسی جرګی د ړنګیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرګی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرګی دغړیو په توګه ساتی.

**اویایمه ماده :**

دلویی جرګی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرګی په واسطه تنظیمیږی .

## پنځم فصل

## جمهور رئیس

**یواویایمه ماده :**

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

**ماده شصت ونهم :**

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

**ماده هفتادم :**

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خود لویه جرگه تنظیم می گردد .

## فصل پنجم

## رئیس جمهور

**ماده هفتادویکم :**

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرا ئیه

(c) ketabton.com: The Digital Library



تقنينيه اجرائيه او قضا ئيه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

**دوه اویایمه ماده :**

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریت اوو کلونو د مودی د پاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکې د دیرشو ورځو په موده کی رابلل کیږی .

**دری اویایمه ماده :**

د افغا نستان دجمهوریت هر مسلما ن تبعه چی د ځلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریی له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نین جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

**ماده هفتادو دوم :**

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیش از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه‌جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس‌جمهور دعوت می گردد .

**ماده هفتاد و سوم :**

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیاسی بر خور دار باشد بحیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توګه
انتخابیدلای شی .

**خاوی اویا یمه ماده :**

جمهور رئیس په لویه جرګه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

(( دلوی خدای په نامه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنه
وکړم ، د اتباعو اساسی
حقوق او آزادی وساتم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، دسولی د ټینګښت اود
هیواد د پرمختګ دتامین په
خاطر په کار واچوم )) .

**پنځه اویایمه ماده :**

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال ځواکونو لوړ
قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د جمهور رئیس

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

**مادهٔ هفتاد و چهارم :**

رئیس جمهور بعد از انتخاب
در لویه جرگه حلف آتی را
بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ
سوگند یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن مراقبت نموده از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ، سعادت مردم،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم .»

**مادهٔ هفتاد وپنجم :**

رئیس جمهور علاوه بر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلاحیت های آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح
۲ـ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی .
۳ـ تعیین صدر اعظم

دپاره د هر [illegible] ټاکل .

٤— د ولسي جرگې [illegible] دباور د رايې له اخيستلو وروسته دصدراعظم ، د صدر اعظم دمرستيالانو او د وزيرانو تقرر منظوري او د هغوی داستعفا منل ،

٥— د لزوم په وخت کې دوزيرانو د شورا د غونډو تدوير او مشري .

٦ — د قاضيانو داسلاک منظوري او د قانون سره سم دقاضيانو، دلوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفيع او تقاعد منظوري ،

٧— د سياسي ، ټولنيزو او اقتصادي سترو مسألو په باب د عمومي نظر غوښتنې يا دعامه رايې ته د مراجعې (ريفرانډم) په باره کې تصميم نيول.

٨ — د مجازاتو بخښل او کمول .

٩— په نورو هيوادونو او بين المللي سازمانونو کې دافغانستان جمهوريت د ديپلو ماتيکو نماينده گيو د رئيسانو ټاکل .

رئيس به تشکيل حکو مت.

٤— منظوری تقررصدراعظم، معاو نان صدر اعظم و وز راء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

**٥—تدویر وریاست جلسات** شورای وزیران عندا للزوم .

٦— منظوری انسلاک قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

**٧—اتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه ( ریفراندم ) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی**

٨— عفو و تخفیف مجازات.

**٩—تعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیک جمهوری افغانستان در کشور های دیگر وسازمانهای بین المللی.**

(c) ketabton.com: The Digital Library



۱۰ــ دافغانستان په جمهو ریت کی د نورو هیوادونـــو دډیپلو ماتیکو نما ینده گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ــ داضطرار د حالت، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ــ دلویی جرگی په موافقه دجگړی او متارکی اعلام.

۱۳ ــ دقانـو ن سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولـــی ریفورم.

۱٤ ــ دقانون سره ســـم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ــ دقانون سره ســـم دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری لقبونو ور کړه.

۱٦ــ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری.

۱۷ ــ د هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغونه سمون داساسی قانو ن دشورا له خوا تثبیت شوی وی.

۱۸ ــ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول.

۱۹ ــ دقانو ن سره ســـم دنورو واکونو عملی کول.

۱۰ــقبول اعتماد نامه های رو سای نما ینده گیهای دیپلو ماتیك کشور های د یـــگــر درجمهوری افغا نستان.

۱۱ــاعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ــ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه.

۱۳ــاجازه نشر پول ور یفورم پو لی طبق قانون،

۱٤ــ اعطای تا بعیت وپناهنده گی طبق قانون،

۱۵ــ اعطای نشانها، مدالها والقاب افتخاری طبق قا نون

۱٦ــمنظوری سرود ملـــی جمهوری افغا نستان،

۱۷ ــ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قا نوناسا سی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،

۱۸ــایجاد دستگـــاه اداری ریا ست جمهوری،

۱۹ــ اعمال سایر صلاحیت ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

**شپږاویایمه ماده :**

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترځ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود را به معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

**ماده هفتاد و ششم :**

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می‌شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

## شپږم فصل
## ملی شورا

**اووه اویایمه ماده :**

ملی شورا ( پار لما ن )د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

**اته اویایمه ماده :**

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

**نهه اویا یمه ماده :**

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

## فصل ششم
## شورای ملی

**ماده هفتاد وهفتم:**

شورای ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

**ماده هفتادو هشتم :**

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

**ماده هفتادو نهم :**

**وکلای مردم در ولسی جرگه** از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخا ب میشوند .

**اعضا ی مجلس سنا(سنا توران ) به ترتیبذیل انتخاب وتعیین میشوند:**

**۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب** مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

**۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مدت سه سال به انتخاب‌شورای مربوط**

(c) ketabton.com: The Digital Library



۳ – پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتــــا کل کیږی .

**اتیایمه ماده:**

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قــــانـــون سره سم تنظیمیږی .

**یو اتیایمه ماده :**

ملی شورا ددغه اساســی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱– د قوانینو او تقنینــــی فرمانونو تصویب، تعدیل اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی **کول** .

۲ – دقوانینو تفسیر .

۳– ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو تصویب** اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورڅخه** دوتلو تصویب ،

٤– داقتصادی –ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پــه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

**۳– یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر– هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،**

**ماده هشتادم:**

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

**ماده هشتاد و یکم :**

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندرج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

**۱ – تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی** واتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

**۲ – تفسیر قوانین .**

۳– تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

**٤ – تصو یب پلان هـــای** انکشاف اقتصا دی –اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

۵ــ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ــ داداری واحدونو جوړول او تعدیل یی .

۷ــ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ــ د جمهور رئیس د وزپیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیا لانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول .

۹ــ دو لت ته دپـــــــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملـــی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ــ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

۱۱ــ له نورو دولتونو او بین المللی ساز مانونو سره داړیکو دتړنگولو تائید .

۱۲ ــ داستجوا ب په غوښتو کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په بــــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

**۵ ــ تصو یب بو د جــــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .**

**٦ ــ ایجادواحدهای اداری** و تعدیل آنها .

۷ــ تاسیس ولغو وزارتها.

**۸ــ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی** ومطالبه رئیس جمهور .

**۹ ــ اجازه اخذ قر ضه به** دولت واعطای امتیازدارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .**

**۱۰ ــ و ضــع نشا نها ،** مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

**۱۱ ــ تائید بر قـــرا ری** روابط با دول دیگر و ساز ــ **مان های بین المللی .**

۱۲ــ استماع جواب صدــ **راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ــ **حیت حکو مت در جلســــه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمي جرگه

**دوه اتيايمه ماده :**

ولسي جرگه دغه اختصاصي واكونه لري :

۱- دوزيرانو شورا او يا د هغي يوه غړي ته دباوردرايي دوركړي او يا د باور د سلب په باب دتصميم نيول .

۲- دولسي جرگي او سناتر مينځ دنظر د اختلاف په‌صورت كي داقتصادي - تو لنيزي پرمختيا دپلانونو او د دولتي بودجي دطرحي‌په‌باب دوروستي پريكړي كول .

**دري اتيا يمه ماده :**

دملي شورا هر مجلس په لومړني اجلاس كي د خپلو غړيو له مينځه د وثيقو دڅيړ لو د پاره يو كميسيون انتخابوي . د غه كميسيون مربوط مجلس ته‌د څيړني د نتيجو راپور وركوي.

**څلور اتيايمه ماده :**

ولسي جرگه دخپلو غړيو له جملي‌څخه دټولي تقنينيه دوري دپاره په لومړني اجلاس كي درئيس ، ددوومرستيالانو او دوو منشيانو په تركيب اداري هيات انتخابوي .

**ماده هشتا دو دوم :**

ولسي جرگه دارای صلاحيت های اختصاصی ذيل ميباشد :

۱-اتخاذ تصميم در مورد اعطای رای اعتماد وياسلب اعتماد از شورای وزيران ويا يكی از اعضای آن.

۲- اتخاذ فيصله نهايی‌راجع به طرح پلانهای انكشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بين ولسی جرگه وسنا .

**ماده هشتادو سوم:**

**هر مجلس شورای ملی در اولين اجلاس ، كميسيونی را از بين اعضای خود جهت** بررسی وثايق ، انتخاب ميكند اين كميسيون نتايج بررسی **را به مجلس مربوط گزارش ميدهد .**

**ماده هشتادو چهارم :**

ولسی جرگه از جمله اعضای خود برای تمام دوره تقنينيه در اولين اجلاس ، هيئت اداری رابه تركيب رئيس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می كند.

(c) ketabton.com: The Digital Library



سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوګلونو دپاره دریس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملي شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لري . درئیسانو په غیاب کي یوتن مرستیال د هغوی دندي سرته رسوی .

**پنځه اتیایمه ماده :**

دملي شورا عادي اجلاس په‌کال کي دوه ځله د سنبلي دمیاشتي په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتي په لومړی اووه نی کي جوړیږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده دري میاشتي ده.

که چیري دملي شورا په اجلاس کي کلني بودجه اویا پرمختیایي پلان مطرح وی د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شي .

که چیري بودجه د مالي کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شي، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال، ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

**ماده هشتا دو پنجم :**

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

کال دبودجی د تصویب‌تروخته
پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

**شپږ اتیایمه ماده :**

دملی شورا مجلسونه په ځانګړی یا ګډه توګه غونډی کوی .

دملی شورا دمجلسونو د ګډو غونډولارښوونه پەوارسره دهغو درئیسانو لەخواکیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل‌کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرګی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی .

**اووه اتیایمه ماده :**

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

**ماده هشتاد و ششم :**

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولسی جرگه دعوت می شود .

**ماده هشتاد و هفتم :**

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه
دټولو غړیو درایوپه اکثریت
نیول کیږی .

**اته اتیایمه ماده :**

د ملی شورا د مجلسونو
جلا او ګډی غونډی علنی
دی ، مګر دا چی مجلس د هغو
دسری والی په باب تصمیم
ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو
جریان ثبتیږی .

**نهه اتیایمه ماده :**

د ملی شورا هر مجلس له
خپلو غړیو شخه د هر مجلس
په واك کی ددننه مسالو
دلومړنی خیړنی او چمتوکولو
په مقصد دایمی کمیسیو نونه
انتخابوی .

**نوی یمه ماده :**

دملی شورا هر مجلس واك
لری چی د لزوم په صورت
کی د خیړنی او پلټنی
کمیسیونونه او نور موقتی
کمیسیونونه جوړ کړی .

د خیړنی او پلټنی د
کمیسیونونو د ندی او
کړنلاره د ملی شورا د هریوه
مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم
هر مجلس به اکثریت آرای
مجموع اعضای آن اتخاذ می
گردد .

**ماده هشتادو هشتم :**

جلسات جداگانه ومشترك
مجالس شورای ملی علنی
می باشد مگر اینکه مجلس
بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.
جریان مباحثات هردومجلس
ثبت می گردد.

**ماده هشتادو نهم :**

**هر مجلس شورای ملی،
کمیسیو نهای دا یمی رااز بین**
اعضای خود ، جهت بر رسی
**مقد ماتی و آماده سا ختن
مسا یل داخل صلا حیت هر
مجلس ، انتخاب میکند .**

**ماده نودم :**

هر مجلس شورای ملی
صلاحیت دارد در صورت لزوم
کمیسیون‌های تحقیق ، تفتیشس
وسایر کمیسیون های موقتی
را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل
کمیسیون های تحقیق
وتفتیش توسط هریك ازمجالس
شورای ملی تنظیم میگردد.



(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

# ولسي جرگه

**یونوی یمه ماده :**

دولسی جرگی غړی حق لری چی د استیضاح په غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غړی تر استیضاح لاندی ونیسی . د استیضاح ځواب په لیکلی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیړی . که چیری د حکومت دباورد سلب سره مخامخ شی دوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

**دوه نوی یمه ماده :**

دوزیرانو د شورا غړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشورتی رایی سره د ملی شورا ددواړو مجلسونو او د هغو ددایمی کمیسیونونو په غونډو کی برخه وا خلی .

**دری نوی یمه ماده :**

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دڅرگندولو حق لری.

**ماده نودو یکم:**

اعضای ولسی جرگه حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جرگه میتوانند بر اساس پاسخ ارائه شده موضوع سلب اعتماد از حکومت را بررسی کند.

در صورتیکه حکومت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه میدهد.

**ماده نودو دوم :**

**اعضای شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجازه رئیس جلسه ، بارای مشورتی در جلسات مجلسین شورای ملی و کمیسیون های دایمی آنها شرکت نمایند .**

**ماده نودوسوم :**

اعضای شورای ملی دراجلاس جدا گانه و مشترك دارای حق رای واظهار نظر می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library



دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دښرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د ښرگند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

که چیری د ملی شورا غړی دښرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی.

**خلور نوی یمه ماده :**

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو،تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ تر لږه لسمه برخه.

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار وتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود.

**ماده نودو چهارم :**

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، **تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملي ، دارا میباشند :**

**۱ ـ رئیس جمهور .**

**۲ـ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی .**

**۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .**

٤ـ د وزیرانو شورا .
٥ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتـه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

**پنځه نوی یمه ماده :**

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یــو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دراا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیس لــــه توشیح وروسته نا فذ گڼــل کیږی که چیری گــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .
٥ ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـد دو لت را به بار آورد ، موا‌ـ فقه قبلی حکو مت در زمینـه حا صل میگردد .

**ماده نودو پنجم :**

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا‌ـ میم یك مجلس در مورد صلا‌ـ حیتهای‌مندرج مادههشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

شورا ددوا ړ و مجلسونو په ګډه غونډه کی څیړل کیږی او د هغی په باب تصمیم دګډی غونډی د غړیو درایو په اکثریت نیول کیږی .

**شپږ نوی یمه ماده :**

د ملی شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږی.

که چیری جمهور رئیس د ملی شورا د تصمیم سره موافقه ونه لری ، کو لای شی چی هغه د وړاندی کیدو له نیټی څخه ددیرشو ور ځو په ترڅ کی د دلایلو په څرګندولو سره ملی شورا ته مسترد کړی

ددیرشو ور ځو د مودی په تیریدو سره او همد غه شان که چیری دملی شور امجلسونه د خپل راتلونکی ا جلاس په ځانګړو غونډو کی هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړی ؛ تصمیم نافذ ګڼل کیږی او جمهور رئیس هغه توشیح کوی .

**اووه نوی یمه ماده :**

جمهور رئیس کو لای شی

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک انخاذ میگردد .

**ماده نودوششم :**

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجدداً تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

**ماده نودو هفتم :**

رئیس جمهور میتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د ولسي جرګې او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضي القضات او داساسي قانون دشورا درئیس په سلادولسي جرګې یا ملي شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په څرګندولو سره اعلام کړي .

نوی انتخابات دو لسي جرګې یاملي شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو پهموده کې کیږي .

نوی ولسيجرګه یاملیشورا له نویو انتخا باتو و روسته تریوه کاله پوری ړنګید لای نه شي. ولسي جرګهیاملیشورا د جمهور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپږو میاشتو په مودهکې ړنګیدونکې نهده .

**اته نوی یمه ماده :**

قوانین او د ملي شورا مصوبې په پښتو او دری ژبو خپریږي او کیدای شي چې هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپري شي .

**نهه نوی یمه ماده :**

د ملي شورا د هر مجلس اودهغه ددایمي کمیسیونو نو د

مشوره با رو سای و لسی جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیس شورای قا نو ن اسا سی ، انحلال و لسی جر گه یا شورای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسیجرگه یا شورایملی، صورتمیگیرد.

انحلال و لسی جر گه یا شورای ملی جد ید الی یک سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش ماه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحلال میبا شد .

**ماده نودو هشتم :**

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوانآنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود .

**ماده نودو نهم :**

طرز فعا لیت هر مجلس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library



فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذوقوانینو سره په سمون کی تنظیمیږی.

## اووم فصل

## دوزیرانو شورا

**سلمه ماده :**

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستان جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارگان دی.

دوزیرانو شورا له دغو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالان.
- وزیران .

**یوسلو یوه یمه ماده :**

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاست تګ لاره او دحکومت ترکیب دباور د رایی د اخیستلو په مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری له اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تګلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن توسط طرز العمل مجلس مربوط ، در مطابقت با احکام قانون اساسی وقوانین نافذ ، تنظیم میگردد .

## فصل هفتم

## شورای وزیران

**مادۀ صدم :**

شورای وزیران ( حکومت ) عالیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغانستان میباشد .

شورای وزیران مرکب است از :

- صدراعظم .
- معاونان صدراعظم .
- وزراء .

**ماده یك صدو یکم:**

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکومت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمي جريده

**يوسلو دويمه ماده :**

د وزيرانو شورا ولسـي جرگي او جمهور **رئيس تـه** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

**يوسلو دريمه‌ماده :**

د وزيرانو شورا د غـه دندي او واکونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرنـي سياست دتگ لارې طـرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجـرا کـو لـو تا مين، د ا قتصـا د ي او ټو لنيزی پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتي بودجي تر تيـب ، دپلا نونو او بودجي تطبيـق او ملي شورا ته دهغوداجـرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ی کول.

۳ ـ د عامه گټو دِد فا ع ، دقانوني ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظـم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتني په مقصد دتدبيرو نو نيول.

٤ ـ **د قـا نو ن سره** سـم دبهر نيـو ا ړ يـکـو لارښوو نه ، دنورو دو لتونـو

**ماده يك صدو دوم :**

شوراى وزيران در برابر ولسى جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

**ماده يك‌صدو سوم :**

**شوراى و زيـرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيـل** ميبا شد :

**۱ـ طر ح و تطبيق خـط مشى سياست‌داخلى وخارجى**

۲ـ تا مين اجـراى امـور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتـى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جـر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

**۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشكال ملكيت قـانو نى تا مين نظم وامنيت عا مـه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .**

**٤ـ ر هبرى منـا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقـد**

# رسمی جریده

او بین المللی موسسو سره ددیپلوماتیکو اړیکو ټینګول او دموافقت لیکونو لاسلیک کول.

۵ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶ـ دقانون سره سم دواك په حدودو کی د مقرری اواساسنامی تصویبول ،

۷ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرانو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸ـ د قانون سره سم دنورو واکونو عملی کول.

**یوسلو څلورمه ماده :**

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چاروپوری له مربوطو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه وضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قانون

**موافقتنامه ها با دول دیگر وموسسات بین المللی طبق قانون .**

**۵ ـ ایجاد ادارات وارگانهای وابسته به شورای وزیران** به تأیید رئیس جمهور.

**۶ ـ تصویب مقرره واساسنامه در حدود صلاحیت طبق قانون .**

۷ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیران به رئیس جمهور .

۸ـ اعمال سایر صلاحیتها طبق قانون .

**ماده یك صدو چهارم :**

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربوط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملـی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. کـه چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملـی شورا د تصمیم له نیتی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویـــا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریـــان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غـــړی گوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنـــی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

**یوسلو پنځمه ماده :**

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب‌العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

۴ـ دتقنینیه دوری پای تـــه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم ایـن ماده قانون اساسی وضـــع گردیده در او لین اجلاســـ شورای ملی جهت منظوری ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شـــورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهـــاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

**مادهٔ یک صدو پنجم :**

**حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :**

**۱ ـ استعفا ی صدراعظم.**

**۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.**

**۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .**

**۴ ـ ختم دوره تقنینیه .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمي جريده

۵ــ دولسی جرگی یا ملــی
شورا ړنګیدل ،

په دغوټولو حالا تو کـــی
هغه حکومت چی ړنګ شوی
دی دنوی حکومت تر جوړیدو
پوری داساسی قانون دسلمی
مادی د مندرجو اشخاصـــــو
لـــه جملی څخه دیوه تن تـــر
سر پرستی لاندی‌چی دجمهور
رئیس له‌خوا توظیفیږی، خپلی
دندی ته دوام ورکوی .

**یوسلو شپږمه ماده :**

دوزیرانو دشورا تشکیل ،
ترکیب او دفعالیت څرنګوالی
دقانون په‌واسطه تنظیمیږی .

**اتم فصل**

**قضأ**

**یو سلو اوومه ماده :**

قضا (قضا ئیه قوه ) ددولت
یو خپلواک رکن دی .

**یو سلو اتمه ماده :**

قضاوت دافغا نستان پـــه
جمهوریت کی یوازی دمحکمی
له خوا دقانون سره‌سم کیږی.
قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی
او نورو هغو محکمو څخه چی
دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه
ده .

**یو سلو نهمه ماده :**

ستره محکمه داترټولو لوړ

**۵ ــ انحلال و لسی جرگه**
**یا شورای ملی .**

در تمام این حا لا ت حکــو-
متی که منحل گردیده ، الـی
تشکیل حکو مت جدید تحت
سر پر ستی یکی از اشخاص
مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن
اسا سی که از طرف ر ئیس
جمهور تو ظیف میگردد ، به
وظیفه خود دوام میدهد .

**ماده یك صدو ششم :**

تشکیل، ترکیب و طـــرز
فعالیت‌شورای وزیرا ن تو سط
قانون تنظیم می گردد .

**فصل هشتم**

**قضا**

**ماده یك صدو هفتم :**

قضا (قوه قضائیه) یـــك
رکن مستقل دولت می‌باشد.

**ماده یك صدو هشتم :**

قضاوت در جمهوری افغـا
نستان صرف تو سط محکمه
طبق قانون ، صورت میگیرد.
قوه قضائیه مرکب استاز
ستره محکمه و محا کــم
دیگری که طبق قانون تشکیل
میگردند .

**ماده یك صدو نهم:**

ستره محکمه بحیث عـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

قضایی ارگان په توگه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانون یوشان تطبیق تامینوی.

**یوسلو لسمه ماده :**

قاضی القضات ، دستری محکمی مرستیالان او غړی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

**یوسلو یوولسمه ماده :**

محکمی په‌خپل‌قضاوت کی خپلواکی او یوازی د قانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

**یوسلو دولسمه ماده :**

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضایی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبق احکام قانون فعالیتهای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قانون رادر فعالیتهای محاکم تامین می کند.

**ماده یك صدو دهم :**

**قاضی القضات ، معاونان واعضای ستره محکمه‌طبق قانون توسط رئیس جمهور** تعیین میگردند.

**قاضی القضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .**

**ماده یك صدو یازده‌هم:**

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساس اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت می گیرد .

**ماده یك صدو دوازدهم:**

قضات حین بررسی قضایا،

# [illegible]

په وخت کی د افغـانستان د
جمهوریت اساسی قـانون او
قوانین تطبیقوی .
په هغو حـالاتو کی چـی
قانون صراحت ونه لری محکمه
قضیی د اسلام دشریعـــت د
حکمونو له مخی په داسی توگه
حل او فصل کوی چی عدالت
په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین
کړی .

**یوسلو دیار لسمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریـت
په محکمو کی محاکمه په علنی
توگه کیږی. هغه حالات چـی
پر قضیو باندی په سری غونډو
کی غور کیږی د قانون پـــه
واسطه ټاکل کیږی .
دمحکمی د حکم ابـلاغ پـه
ټولو حالاتوکی علنی دی .

**یوسلو څوار لسمه ماده:**

په محکمو کی د قضیو غور
او حل او فصل په پښتو ا و
دری ژبواویادسیمی د اوسیدو
نکو د اکثریت په ژبه کیږی .
که چیری د دعوی لوری په
هغه ژبه باندی چی محاکمـه
پری کیږی ونه پوهیـږی ،
د ترجمان په مرسته د قضیی د
موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوا-
نین جمهوری افغا نستان را
تطبیق مینما یند .
در حالاتیکه قانون صراحت
نداشته با شد ، محکمه قضایا
را طبق احـکام شر یـعـت
اسلام به نحوی حل و فصـل
مینما ید که عدالت را بـــه
بهترین وجه ممکن تامیـــن
نماید .

**ماده یك صدو سیزدهم :**

در محاکم جمهوری افغـا-
نستان محاکمه بصورت علنی
اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا
در جلسات سری رسیده
گی می شود، توسط قانو ن
تعیین می گردد .
ابلاغ حکم محکمه در همه
حالات علنی است .

**ماده یك صدو چهاردهم:**

رسیده گی و حل وفصل
قضا یادر محاکم به لسا ن
های پشتو ودری و یا به‌لسان
اکثریت .... ساکنین محـــل
صورت میگیرد .
اگر طرف دعوی لسانی را
که محا کمه‌توسط آن صورت
میگیرد‌ند اند، حق آشنا ئی
با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library



حق او په مورني ژبه باندي په محكمه كي د خبرو حق‌ورته تضمينيږي .

**يو سلو پنځلسمه ماده :**

د محكمو پريكړي بايدمدللي وي او د حكم سببونه په كي ذكر شي .

دمحكموقطعي پريكړي واجب التعميل دي ، د اعـــدام‌له حكمه پرته چي د جمهـــور رئيس له منظوري وروستـــه عملي كيږي .

**يوسلو شپاړسمه ماده :**

دمحكمو تشكيل ، تركيب دقانون په واسطه تنظيميږي . واك او د فعاليت څرنګوالـــي

**نهم فصل**

**خارنوالي**

**يوسلو اووه لسمه ماده :**

دافغا نستان جمهور يت څاـ رنوالي د مركزيت ـ اصـــل پر بنسټ واحد سيستم دي او له لويي څارنوا لي‌او نوروهغو څارنوا ليو څخه چي د قانون له مخي جوړ يږي ، متشكل دي .

**يوسلو اتلسمه ماده :**

لوی څارنوال د هيـــواد

ترجمان‌وحق صحبت در محكمه به زبان مادری برايش تضمين می گردد ..

**ماده يك‌صدو پانزدهم :**

فيصله های محاكم بايد مدلل‌باشد واسباب حكم درآن ذكر گردد .

فيصله های قطعی محاكـم واجب التعميل‌است به استثنای حكم به‌اعدام كه‌بعد از منظوـ ری رئيس جمهور تعميل می گردد .

**ماده يك‌صدو شانزدهم :**

تشكيل ، تركيب ، صلاحيت وطرز فعاليت محاكم توســط قانون تنظيم می شود

**فصل نهم**

**خارنوالی**

**ماده يك صدو هفدهم :**

خارنوالی جمهوری افغا ـ **نستا ن سيستم واحد مبتنـی بر ا صل مر كز يت بـوده ، متشكل است از لو يه خار ـ نوالی و خارنواليها ی ديگری كه طبق قانون‌تشكيل‌ميگردند**

**ماده يك‌صدو هژدهم :**

لوی خارنوال رهبری فعا ـ

ښارنوالي د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوی .

دښارنوالي ارګـــانونه پـــه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌ښارنوال تابع دی.

**یوسلو نو لسمه ماده :**

لوی ښا رنوال او د لوی ښارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی ښارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

**یوسلو شلمه ماده :**

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په یوشان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه ښارنه دلوی ښارنوال او دهغـه ترلاس‌لاندی ښارنوالانو په غاړه ده .

**یوسلو یوویشتمه ماده :**

د ښارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالی د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای ښارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای ښارنوالی دراجراآت خویشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی ښارنوال میباشند .

**ماده یك‌صدو نزدهم :**

لو ی ښا رنوا ل و معاو نان لوی ښارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می ګرد ند .

لو ی ښا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـه ارا ئه ګزا رش می با شد .

**ماده یك‌صدو بیستم :**

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی ښار نوا ل و ښا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

**ماده یك‌صدو بیستو یکم :**

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت ښارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

## لسم فصل
## داساسی قانون شورا

**یوسلو دوه ویشتمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین‌المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

**یوسلو درویشتمه ماده :**

داساسی قانون شورا دغه واکونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانینو، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

**یوسلو څلرویشتمه ماده :**

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

## فصل دهم
## شورای قانون اساسی

**ماده یکصدو بیست‌ودوم:**

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

**ماده یکصدو بیست‌و سوم:**

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

**ماده یکصدوبیست‌وچهارم:**

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library



د هغو دسمون لرلو په با ب
نظر څرګند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته‌دقانون
جوړولو د چارو د پرمختیا په
مقصد د تدبیرونو د نیولو
په برخه کی چی
اساسی قانون حکم کوی
مشخص پیشنهادونه وړاندی
کړی .

**یوسلو پنځه ویشتمه‌ماده:**

داساسی قانون شورا له
رئیس ، مرستیال ، منشی او
اتو غړیو څخه جوړه ده چی
دجمهور رئیس له خوا ټاکل
کیږی .

**یوسلو شپږویشتمه ماده :**

داساسی قانون شوراجمهور
رئیس ته مسووله او دراپور
په ورکولو مکلفه ده.

**یوسلو اووه ویشتمه ماده :**

د اساسی قانون د شورا
تشکیل او دفعالیت څرنګوالی
دقانون په واسطه تنظیمیږی .

## یوولسم فصل

## اداره

**یوسلو اته ویشتمه ماده:**

دافغا نستان جمهو ریت
اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسا
سی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص
رادر زمینه اجرای تدابیر به
منظور انکشاف امور قا
نو نگذاری که قانون اساسی
حکم می کند به رئیس جمهور
ارائه نماید.

**ماده یکصدو بیست‌وپنجم:**

شو را ی قا نو ن اسا سی
متشکل از رئیس ، معا و ن،
منشی و هشت عضو می با شد
که توسط رئیس‌جمهور تعیین
می شو ند.

**ماده یکصدو بیست‌وششم:**

شورای قانون اساسی در
مقابل رئیس جمهور مسوول
ومکلف به‌ارائه گزارش‌میباشد

**ماده‌یکصدو بیست‌وهفتم:**

**تشکیل وطرز فعا لیت‌شورای**
قا نون اساسی‌توسط قانون
تنظیم میگردد.

## فصل یازدهم

## اداره

**ماده‌یکصدو بیست‌وهشتم:**

اداره جمهو ری افغا نستان
بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library



اداری دواحدونو په اساس
دقانون له‌مخی تنظمیږی.

دافغانستان جمهوریت
دسیمه ییزی اداری له پلوه
دولایتونو ، ولسوالیو، ښار
رونو او ناحیو داداری له
واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر
کی په ترتیب سره والیان ،
ولسوالان ، ښاروالان او د
ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی
کی دقانون له مخی دولایت
شورا او د ولسوالی شورا
جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی
شورا دخپلو غړیو له مینځه یو
یوتن درئیس او منشی په‌توگه
انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی
دشورا دواك دوره دری کاله ده.

**یوسلو نهه‌ویشتمه ماده :**

دولایت شورا اودولسوالی
شورا دقانون سره سم په
سیمه‌کی ددو لت دپر مختیایی
هدفونو په تامین‌کی ونډه‌اخلی
او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون
تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از
لحاظ اداره محلی متشکل از
واحد های اداره ولایات
،ولسوالیها ، شهرها ونواحی
می باشد.

**در راس واحد**
های متذکره بالترتیب
والیها، ولسوالها ، شاروالها
وآمرین نواحی قرار دارند.

**در هر ولایت وولسوالی
شورای ولایت و شورای
ولسوالی طبق قانون تشکیل
میشود .**

شورای ولایت و شورای
ولسوالی یك یك نفر
را از بین اعضای خود به
حیث رئیس ومنشی انتخاب
می کنند.

دوره صلاحیت شورای
ولایت و شورای ولسوالی
سه سال است .

**ماده یك صدو بیست‌ونهم:**

شورای ولایت وشورای
ولسوالی طبق قانون در تا
مین اهداف انکشافی دولت
در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library



نبه والي او پر مختيا په با ب
سلا وركوي .
دولايت دشورا اودو لسوالي
دشورا غړيو ته مناسب حق
الحضور وركول كيږي .

**يوسلو ديرشمه ماده:**

د ښارونو اوناحيو د چارو
داداري په‌مقصد د ښاروالیواو
ناحيو مجلسونه دقانون سره
سم جوړ يږي .
دښاروالیو او ناحيودمجلسونو
غړيوته مناسب حق الحضو ر
وركول كيږي .
دكابل ښار او د هغه‌ناحيي
لويې جرگي او ملي شوراته
داستازو دانتخاب په ارتباط‌به
ترتيب‌سره‌دولايت اوولسوالیو
معادل دی .

**يوسلو يو ديرشمه ماده :**

په مركزي او سيمه ييزي
اداري پوري مربو طي چاري ،
دكار كوونكو ددندو ثبات او
مصوونيت او ور پور ي نوري
مربوطي مسألي دقانون‌له‌مخي
تنظيميږي .

**دولسم فصل**

**بهرني سياست**

**يوسلودوه ديرشمه ماده :**

د افغانستان د جمهوريت
بهرني سياست د ملي گټو

اداره در باره بهبود وانكشاف
امور مر بو ط مشوره ميد هد.
برا ی اعضا ی شو را ی
ولايت وشورای‌ولسوالي حق‌-
الحضور مناسب‌پر دا خته
ميشود .

**ماده يك صدو سي‌ام:**

به منظوراداره امور شهرها
ونواحي ، مجالس شاروالیها
ونواحي طبق قانون تشكيل
ميگر دد.
براي اعضای مجالس شار-
وا ليها ونوا حي حق الحضور
مناسب پ ردا خته ميشود .
شهر كابل ونواحي آ ن
به ارتباط انتخاب نمايندگان
براي لويه جرگه و شو راي
ملي ، بالترتيب معا دل ولايت
وو لسوا ليها مي باشد .

**ماده يك صدوسي‌ويكم:**

امور مربوط به اداره‌مركزي
ومحلي و مصو نيت و ثبات
وظيفوي و سايرمسايل مربوط
به‌كار كنان طبق قانون تنظيم
ميگر دد.

**فصل دوازدهم**

**سياست خارجي**

**ماده يك صدو سي ودوم:**

سياست خارجي جمهوري
افغانستان بر مبناي تامين

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز ګـــډ ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو د بــرابــری او دبین الملــلی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

**یوسلودری دیرشمه ماده :**

د افغانستان جمهوریـــــت د ملګرو ملتـونـو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعـلامیی او دبین ـ الملل حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

**یوسلوڅلور دیرشمه ماده :**

د افغانستان جمهوریـــــت دناپییلتوب سیاست د دولـت د بهرنی سیاست د مهم اصل پــــه تو ګه تعقیبـوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه بنسټ ایښودونکی په تو ګـــه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

**یوسلوپنځه دیرشمه ماده :**

د افغا نستان جمهوریـــت دټولو هیوادونو ، پـــه تیـره بیا دګاونډیو او اسلامـــــــی هیوادونو سره د هغودسیاسی، ټـولنیـز او اقتصادی نظـا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیـت جهانی ،همزیستی مسا لمـت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

**ماده یك صدو سی‌وسوم:**

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایـــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

**ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:**

جمهوری افغا نستـــــان سیاست عدم انسلاك را بــه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیـــل به اهداف آن تلا ش می کند.

**ماده یك صدو سی‌و پنجم:**

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

په پام کې له نیولو پرته ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ز مکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنې او تیری د ټولو ډولونودغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنودرښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

**یوسلو شپږ دیرشمه ماده:**

دافغانستان جمهوریت دسولی ، ملی خپلوا کې ، دموکراسی ، ټولنیزی ترقی او دبر خلیک په ټاکلو کې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

**یوسلواووه دیرشمه ماده :**

د افغانستان جمهوریت د پوره بې وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل به‌زور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

**ماده یك صدو سی‌و ششم:**

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی،دموکراسی،ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سرنوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

**ماده یك صدو سی‌و هفتم:**

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

**یوسلواته دیرشمه ماده :**

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

**دیارلسم فصل**

**متفرقه حکمونه**

**یوسلو نهه دیرشمه ماده :**

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

**یوسلو څلویښتمه ماده :**

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

**ماده یک صدو سی وهشتم:**

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

**فصل سیزدهم**

**احکام متفرقه**

**ماده یکصدو سی و نهم:**

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

**ماده یک صدو چهلم :**

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه ،حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library



دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی ، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

**یوسلو یوځلویښتمه ماده :**

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توګه د لویی جرګی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرګه جوړوی . که چیری لویه جرګه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، داتعدیل پیشنهاد ردوی . داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

**یوسلو دوه ځلویښتمه ماده:**

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدراعظم دصدراعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

**ماده یك صدوچهل ویکم :**

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را وارد بداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل را رد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد

**ماده یك صدو چهل و دوم:**

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

دحکومت دغــړیو ، قاضی ـ
القضات دستری محکمه دمر ـ
ستیالانو او غړیــو، داساسی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څا رنوال د مرستیا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کیږی.

**یو سلو دری څلویښتمه ماده:**

که چیری د جگړی ،دجگړی
د خطر ،بحران او یا ورتــه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چیدملی شورا ددواړومجلسو ـ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی ـ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیاتدوام
وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد
لویی جرگی موافقه شرطده.

**یوسلو څلورڅلویښتمهماده:**

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغــه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضایحکومت، قاضیالقضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څــارنوال طبــق
قانون معاش تعیین میشود .

**ماده یك صدو چهل وسوم:**

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیتملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیتدا ـ
خلی از مجاریی کهتو سطقانون
اساسی تعیینشده نا ممکــن
گردد، رئیسجمهور میتواند،
در مشوره با رو سایمجلسین
شورایملی صدراعظمقاضی ـ
القضاتورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماهبیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگــه
شرط است.

**ماده یكصدو چهلوچهارم:**

در مدت حالت اضطــــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library



۱ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .
۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.
۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.
٤ـ د اساسی قـانــون د ( ۳. ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠. مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥۳ او ٦. مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .
٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

**یوسلوپنځه‌څلوېښتمه ماده:**

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چــی دافغانستان جمهوریت هغــه لاسلیك‌کړی اویاورسره یوځای شـوی وی د افغانستــان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تــه رجحـــا ن ورکول کیږی .

**یوسلو شپږ څلوېښتمه ماده:**

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مـــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی
۲ـ تفویض بر خـــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .
۳ـ **اعطای برخی از صلا ـ** حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـــوای مسلح .
٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳.ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥۳و٦٠) قانون اساسی .
٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

**ماده یك صدو چهل‌وپنجم:**

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

**ماده یك‌صدو چهل‌وششم:**

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

# رسمی جریده

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څار ـ نوالی په مرستیا لانــواو د اساسی قانو ن د شورا پــه رئیس باندی د لگول شو یو تورونو خیړل او دهغــوی دمحاکمی طرز دځانگــړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

**یوسلواووه څلویښتمه ماده:**

دافغانستــا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله **او یـــا همسر یی لــه افغان** مور او پلار څخه زیږ یدلــی نه‌وی ، د جمــهـور رئیس د مرستیال ، صدراعــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـو ړ رتبـه افسر او یــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو گه ټاکل کیدلای نه‌شی .

**یوسلواته څلویښتمه ماده :**

ددغه اساســی قانــون په انفاذ سره د افغــــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټــی څخــه پخــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ گڼل کیږی چی ددغــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ ونان‌صدراعظم ،**اعضای‌شورای** وزیران ، **قا ضی القضــات** ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، **لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌په څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون** اساسی‌وطرز **محاکمه** آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

**ماده یک‌صدو چهل و هفتم :**

در **جمهوری افغا نستا ن** اشخا صی که خود ویا همسر ـ **شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیــث** معاون رئیس جمهور ، صد ـ راعظم معاون صدر اعظم وزیر **و قـــا ضــــی القضــــا ت**

لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویـا کـار منـد دیپلـو مـا ـ **تیک تعیین شده نمی توانند.**

**ماده یک صدو چهل‌وهشتم:**

بانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ کراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر **اسنــــاد** تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صــادر گردیده بشرط طي **نافذ** شمرده

## رسمی جریده

اساسی قــانون دحکمونو سره متنا قض نه‌وی .

**یو سلو نهه خلویښتمه ماده:**

دغه اسا سی قانون‌دلویی جرگی دتصویب له نیټی څخه نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی تعدیل دلویی جر گی دتصویب له نیټی څخه نا فذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیــــح‌او اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام این قانو ن اساسی نبا شند .

**ماده‌یك صدوچهلو نهم :**

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتوسط رئیس جمهور توشیح و اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی از تاریخ تصو یب لو یه جرگه نافذ وتوسط رئیس جمهـــور توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

**اشتراک سالانه**

داخل کشور ۲۰۰ افغانی
خارج کشور ۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق ۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

# REPUBLIC OF AFGHANISTAN
# MINISTRY OF JUSTICE
# OFFICAL
# GAZETTE

**Editor: Shahjahan Bigzad**
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰) ټوکه

**Get more e-books from www.ketabton.com**
**Ketabton.com: The Digital Library**